

Strategische visie Sociaal Domein 2025-2035

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Samenvatting en leeswijzer	4
3. Waar staan we nu?	6
4. Waar willen we naar toe?	8
• Visie	8
• Onze opgaven	9
5. Hoe gaan we dat doen?	10
• Doelen	10
• Leidende principes	11
6. Financiën en rendement	13

Bijlage:

Uitvoeringsplan Strategische visie 2024-2026

1. Voorwoord

Als wethouder van en voor het Beekse sociale domein geloof ik sterk in de kracht van een samenleving waarin iedereen op zijn of haar manier aan die samenleving kan deelnemen. Ik merk dat we deze situatie als Beekse samenleving voor een belangrijk deel hebben weten te bereiken, echter nog niet helemaal. De uitdagingen die we sinds de crises van de afgelopen jaren om ons heen zien, hebben ons er bovendien toe aangezet om een geactualiseerde visie op het sociale domein te ontwikkelen. Met het oog op een sterke sociale basis is deze visie gebaseerd op drie pijlers: het verder bevorderen van kansengelijkheid, bestaanszekerheid en een gezonde levensstijl.

Gemeente én gemeenschap spelen daarbij een cruciale rol. Zij dienen steeds meer en beter met elkaar samen te werken ter versterking van de sociale basis en de samenredzaamheid in onze Beekse kernen. In gezamenlijkheid moeten we blijven werken aan een omgeving waarin iedereen zich onderdeel voelt van de Beekse samenleving en de mogelijkheid heeft om zijn of haar potentieel te bereiken. Alle mensen hebben hun eigen potentieel, alleen zijn er vaak barrières om dit tot bloei te laten komen.

Kansengelijkheid betekent dat we barrières wegnemen en ervoor zorgen dat iedereen toegang krijgt tot onderwijs- en arbeidsmogelijkheden en andere middelen die nodig zijn voor persoonlijke groei en ontwikkeling. Bestaanszekerheid is essentieel; het is belangrijk dat iedereen een stabiele basis heeft, met voldoende inkomen, een veilige woonplek en ondersteuning wanneer dat nodig is. Een gezonde levensstijl gaat verder dan alleen fysieke gezondheid; het omvat ook sociaal en mentaal welzijn. Samen met onze inwoners willen we initiatieven stimuleren die gezonde keuzes bevorderen, zoals sporten, gezonde voeding en mentale gezondheidszorg. Het is onze overtuiging dat een rechtvaardige, stabiele en gezonde gemeenschap een sterke en veerkrachtige gemeenschap is.

Ik nodig iedereen uit om mee te denken en mee te doen. Laten we samen werken aan die rechtvaardige, stabiele en gezonde samenleving, waar we allemaal trots op kunnen zijn. Door de handen ineen te slaan, kunnen we een gemeenschap creëren waarin iedereen zich thuis voelt én de kans krijgt om te bloeien.

Marcel Meurkens, wethouder Sociaal Domein, gemeente Beek

2. Samenvatting en leeswijzer

Samenvatting

Beek is een fijne gemeente om in te wonen. Als gemeente dragen wij bij aan een prettige leefomgeving en bieden we ondersteuning aan mensen die daar behoefte aan hebben. Om dit sociaal- maatschappelijke klimaat te behouden en verder uit te bouwen is het nodig om, gebaseerd op nieuwe inzichten en behoeften vanuit de samenleving, ons te heroriënteren op onze taak als lokale overheid in het welzijn van onze inwoners. Voor en binnen de gemeente Beek hebben alle sociaal-inhoudelijke inspanningen die we hebben gerealiseerd ons zeer zeker de goede kant op geholpen, want we hebben sociaal beschouwd alle inwoners aan boord weten te houden, echter landelijke sociaal-maatschappelijke en financiële ontwikkelingen zijn van dien aard dat een blijvend appèl op ons wordt gedaan om een structureel stabiele financiële situatie te bereiken en te behouden.

De gemeente speelt een cruciale rol in het waarborgen van bestaanszekerheid, het bevorderen van kansengelijkheid en het verbeteren van de gezondheid van haar inwoners. Op basis van de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en extern ingewonnen advies, ligt nu deze strategische visie voor het sociaal domein voor. Een visie die uitgaat van preventie in plaats van curatie, het benutten van de kracht van de samenleving en het creëren van een integrale toegang en benadering. Een visie van waaruit verdere stappen gezet kunnen worden om naar een kwalitatief goede én financieel houdbare situatie te bewegen. Ook een visie die past bij de Strategische toekomstvisie van Beek, de Missie/Visie van Beek en het Collegeprogramma.

De visie sluit aan bij landelijke aanpakken zoals het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA), de inclusieagenda, de hervormingsagenda Jeugd, de nieuwe Wet schuldhulpverlening, het minimabeleid, de Wet inburgering en de Participatiewet in Balans.

De strategische visie is bedoeld om een duidelijke en inspirerende richting te geven aan de langetermijnontwikkeling binnen het sociaal domein van de gemeente Beek. Het biedt een kader voor besluitvorming en helpt bij het vaststellen van prioriteiten en het duiden van middelen. Door een strategische visie te formuleren, kunnen betrokkenen zich richten op gemeenschappelijke doelen en samenwerken aan een gedeelde toekomst van het sociaal domein. De visie dient als een kompas, dat de koers uitzet en ervoor zorgt dat alle acties en initiatieven bijdragen aan de gewenste uitkomsten. Bovendien helpt het bij het anticiperen op en aanpassen aan veranderingen in de omgeving. Deze zijn ook voor de gemeente Beek van toepassing en met een geactualiseerde visie kan de Beekse gemeente eraan bijdragen dat haar gemeenschap veerkrachtig en toekomstbestendig blijft.

“Iedereen doet mee in de Beekse samenleving. We richten ons daarbij op het bieden van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het bevorderen van gezond (samen)leven. Een sterke sociale basis is hierbij het vertrekpunt. Dit bereiken we door intensief samen te werken, steeds meer gericht op preventie, met onze inwoners en samenwerkingspartners.”

Operationalisering vindt plaats langs minimaal de volgende lijnen:

- Extern; met ketenpartners (door-)ontwikkelen van activiteiten 'sociale basis' in de kernen van Beek
- Intern; beleid (ontwikkeling van integraal beleid)
- Uitvoering; toegang (ontwikkeling naar een integrale toegang)

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 treft u het voorwoord aan van de verantwoordelijk portefeuillehouder, waarin de hoofdlijnen van de strategische visie voorzien worden van een persoonlijk appèl om vooral de maatschappelijke context te benadrukken. Die is erop gebaseerd dat de ontwikkelingen die voortvloeien uit deze hernieuwde strategische visie, hoofdzakelijk in gezamenlijkheid tot uitvoering dienen te komen; dat wil zeggen, inwoners, lokale overheid en de maatschappelijke partners.

In hoofdstuk 2 wordt de strategische visie op hoofdlijnen toegelicht en wordt het proces geschetst waarlangs deze tot stand is gekomen, aangevuld met alle partijen die hieraan een bijdrage hebben geleverd. Dit hoofdstuk dient tevens als een samenvatting van hetgeen in deze strategische visie verder is uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige stand van zaken van het sociale domein van Beek met, kort en bondig, een retrospectief van de ontwikkelingen binnen het domein vanaf de centralisatie van de drie wetten in het sociale domein naar de gemeenten in 2015. Vervolgens wordt aan de hand van een terugblik de noodzaak tot veranderingen onderbouwd, aan de hand van een groot aantal ontwikkelingen die plaatsvonden sinds 2015.

Hoofdstuk 4 beschrijft, naar aanleiding van de analyse uit hoofdstuk 3, de richting die het sociale domein van de gemeente Beek op wil gaan. Deze is vastgelegd in een visie waarop de richting is gebaseerd. Daaruit volgen ook de Beekse opgaven om de geschetste ontwikkelingen vorm te geven.

Hoofdstuk 5 beschrijft welke doelen worden vertaald naar de drie majeure opgaven en welke principes daarbij voor Beek leidend zijn. Ook deze principes zijn nader uitgewerkt.

Tot slot wordt in hoofdstuk 6 het kader geschetst waarlangs het vanuit de visie vertaalde financiële en maatschappelijke rendement wordt gerealiseerd.

Aanvullend wordt erop gewezen dat in de visie diverse ingekaderde en gekleurde tekstvlakken zijn toegevoegd. Deze bevatten nadere informatie over onderwerpen die in de strategische visie aan de orde komen.

Onlosmakelijk van deze strategische visie is een uitvoeringsplan ontwikkeld waarin alle majeure activiteiten, voortvloeiend uit deze visie, concreet zijn vertaald naar realiseerbare en in tijd vastgestelde doelen. Dit uitvoeringsplan is een separaat document en kan gezien worden als bijlage voor deze strategische visie.

3. Waar staan we nu?

Sinds de decentralisatie in 2015 van de drie belangrijke wetten uit het sociaal domein, de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Participatiewet, hebben de Beekse inwoners steeds meer en beter de weg naar de gemeente weten te vinden. Daardoor zijn we in staat gebleken om die hulp en ondersteuning te bieden die voortvloeit uit de genoemde wetten.

Sinds deze decentralisatie heeft de gemeente Beek steeds meer grip en controle gekregen op de uitvoering van deze drie wetten met inhoudelijk goede resultaten (o.a. rekenkameronderzoek Jeugd, basis op orde, nazorg Wmo, vroegsignalering schuldhulpverlening, maatwerk leveren in het kader van Werk & Inkomen). Door enerzijds strakke regie te voeren op de uitvoering en anderzijds, met draagvlak, beleidsmatige aanpassingen door te voeren, gebaseerd op wetgeving en jurisprudentie hebben we al belangrijke stappen gezet in de goede richting.

Desondanks staan ook wij voor grote financiële uitdagingen en moeten we in beweging blijven.

Ook landelijk gezien is en blijft het sociaal domein volop in ontwikkeling waarbij het slechts in beperkte mate lukt om een inhoudelijk optimaal en financieel houdbare duurzame situatie te bereiken.

Door de volgende ontwikkelingen wordt de verandernoodzaak- en urgentie nog eens vergroot:

- Meerdere actuele en majeure (rijks)ontwikkelingen die van grote invloed zijn op gemeenten vragen om samenhang en verbinding in lokale beleidskeuzes. Het betreft: Hervormingsagenda Jeugd, Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het programma Wonen, Zorg en Ondersteuning voor Ouderen (WOZO), de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het nieuwe minimabeleid. Daarnaast is momenteel een actualisering van de Participatiewet in voorbereiding (Participatiewet in balans), waarbij deze wet momenteel voorligt bij de Raad van State. Daarnaast wordt (zeer waarschijnlijk) per 01.07.2025 de nieuwe Wet proactieve dienstverlening SZW van kracht, waarbij gemeenten, het UWV en de SVB toegang tot informatie krijgen over personen die mogelijk in aanmerking komen voor specifieke regelingen rond werk en inkomen. Hierdoor wordt de problematiek van onderbesteding van regelingen aangepakt.

Gezond en Actief Leven Akkoord (**GALA**)

Op landelijk niveau zijn afspraken gemaakt over het doel van Gezond en Actief. Namelijk meer aandacht, meer geld en slimme samenwerking voor meer gezondheid, preventie en een sterke sociale basis.

Het Integraal Zorgakkoord (**IZA**) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Passende zorg is waarde gedreven, komt samen met en rondom de patiënt tot stand, vindt plaats op de juiste plek (dichtbij als het kan, verder weg als het moet) en gaat over gezondheid in plaats van ziekte

WOZO: Het doel van dit landelijk programma is dat ouderen zo lang mogelijk regie op het eigen leven houden en dat wonen, ondersteuning en zorg zich optimaal aanpassen aan de voorkeuren van ouderen. Het programma WOZO bestaat uit verschillende maatregelen, initiatieven en projecten.

- De decentralisaties in het sociaal domein hebben nog niet gebracht wat ervan werd gehoopt. Verwachtingen zoals integraal werken en maatwerk zijn, ondanks dat in de uitvoeringspraktijk veel is gebeurd, nog te weinig waargemaakt.
- Hardnekkige maatschappelijke problemen die eerder toe dan afnemen: ongezondheid, bestaansonzekerheid en kansengelijkheid. Er zijn grote contrasten tussen groepen met veel en weinig hulpbronnen (werk, inkomen, opleiding, sociale netwerken, cultureel kapitaal en gezondheid).
- Sinds het van kracht worden van de Participatiewet in 2015 is de instroom naar de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong afgesloten en sterk versoberd. Mede op basis van de evaluatie van deze wet (Wet participatie in Balans) is in de afgelopen periode een groot deel van de voormalige Wajong- en Wsw doelgroep in de P- wet terecht gekomen, waarbij de instrumenten om hen tot participatie te ontwikkelen deels succesvol zijn gebleken.

Participatiewet in balans

Met het wetsvoorstel Participatiewet in balans gaat het kabinet in de dienstverlening aan mensen met een bijstandsuitkering meer uit van vertrouwen. Ook moet de uitvoering voor gemeenten eenvoudiger en kunnen professionals meer rekening houden met wat er speelt in iemands leven.

WGS

De WGS regelt dat mensen met (dreigende) problematische schulden bij gemeenten terecht kunnen voor onder meer advies, schuldbemiddeling of een saneringskrediet.

Wet proactieve dienstverlening SZW

SZW is ontworpen om gemeenten te ondersteunen bij het proactief benaderen van inwoners die mogelijk recht hebben op sociale voorzieningen en hulp. Het doel is om vroegtijdig ondersteuning te bieden en te voorkomen dat mensen in grotere problemen raken.

- Beek heeft haar doelstellingen voor wat betreft het huisvesten van statushouders in de afgelopen jaren behaald en dit heeft vervolgens in toenemende mate tot instroom in de bijstand geleid.
- Stijgend gebruik van voorzieningen en daarmee stijgende kosten in het sociaal domein. Dit resulteert meer dan eens in (dreigende) gemeentelijke tekorten op de begroting waarvan het sociaal domein inmiddels plusminus voor de helft beslaat.
- Demografische ontwikkelingen waarbij vooral de vergrijzing grote invloed heeft. De zorgvraag gaat stevig toenemen terwijl het aanbod van zorg (als gevolg van arbeidskrapte) afneemt.
- De gevolgen van calamiteiten, zoals COVID en de oorlog in Oekraïne vragen vooral van het sociaal domein extra inzet (zowel qua capaciteit als financieel).
- Door enkele landelijke issues met de rijksoverheid (toeslagenaffaire en het aardbevingendossier Groningen) is het vertrouwen in de overheid fors afgenomen. Deze trend heeft ook een gelijksoortige impact op de relatie van burgers met de gemeentelijke overheid.
- De Raad voor Volksgezondheid en Samenleving heeft adviezen¹ gegeven over bestaans(on)zekerheid en gezond samenleven, waarin nadrukkelijk wordt gewezen op de

¹ <https://adviezen.raadrvs.nl/kinderen-uit-de-knel/>
<https://www.raadrvs.nl/documenten/publicaties/2024/02/15/van-overleven-naar-bloeien>

noodzaak van een fundamentele heroriëntatie ten aanzien van systemen van hulp en ondersteuning en met name het belang van samenhangende ondersteuning en het versterken van sociale netwerken.

De genoemde ontwikkelingen zijn vanuit landelijk perspectief beschreven, waarbij de kaders en randvoorwaarden doorgaans op landelijke schaal worden vastgesteld. Vanuit het Beekse perspectief worden deze gevolgd en daar waar mogelijk aangepast aan de specifieke Beekse situatie. De landelijke akkoorden die hierboven zijn opgesomd, zijn via de bekrachtiging van die akkoorden via de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), opgaven voor de gemeente Beek geworden. Ook in Beek stijgt het gebruik van voorzieningen en zijn er uitdagingen om de financiële uitgaven te beheersen. Beek vergrijsst en de toenemende kloof tussen zorgvraag en aanbod manifesteert zich net als elders in het land. Al deze ontwikkelingen vragen in samenhang om een vernieuwde, integrale, langetermijnkoers. Een koers die we niet alleen als gemeente zullen volgen maar in samenspraak met onze inwoners en partners. En ons daarmee helpt bij het maken van uiteindelijk de beste keuzes voor onze Beekse inwoners.

4. Waar willen we naar toe?

Visie

De visie "Iedereen doet mee in de Beekse samenleving" benadrukt inclusiviteit en gelijke kansen voor alle inwoners van Beek met goede netwerken en toegankelijke voorzieningen. Dit betekent dat we ons collectief en domein overstijgend inzetten om iedereen een zekere basis te bieden op het gebied van inkomen, werk en woonomstandigheden. We streven ernaar om kansengelijkheid te vergroten, zodat iedereen dezelfde mogelijkheden heeft om zich te ontwikkelen en te bloeien. Gezond samenleven staat ook centraal, waarbij we de gezondheid en het welzijn van de inwoners bevorderen.

Een sterke sociale basis is het fundament van deze visie, waar gemeenschap en verbondenheid cruciaal zijn. Door intensief samen te werken met zowel de inwoners als diverse partners, kunnen we effectievere en duurzamere oplossingen creëren. We focussen hierbij op preventie, zodat problemen vroegtijdig worden aangepakt en erger wordt voorkomen.

Deze aanpak vraagt om een gezamenlijke inspanning waarbij iedereen betrokken wordt en zijn of haar steentje bijdraagt. Door onze krachten te bundelen, bouwen we aan een hechte, gezonde en veerkrachtige gemeenschap. Zo zorgen we ervoor dat iedereen in Beek een actieve rol kan spelen en zich deel voelt van de samenleving.

De **sociale basis** betekent: "vrij toegankelijke formele en informele activiteiten en voorzieningen gericht op het elkaar ontmoeten en ondersteunen, ontplooiën en ontspannen die zorgen dat mensen kunnen samenleven en meedoen. Het versterken van de sociale basis gaat over het omzien naar elkaar in de wijken, buurten en dorpen. Maar ook over het autonoom kunnen leiden van het leven met eigen regie en een netwerk vanuit die basis.

Onze opgaven:

Het belangrijkste inzicht, en tegelijk de grootste uitdaging, is om het sociaal domein als investeringsmogelijkheid en niet als kostenpost te zien. Juist door zorg te voorkomen en de totale kosten van zorg en ondersteuning terug te brengen. En door de investeringen in andere domeinen terug te verdienen: een gezondere samenleving, een sterkere arbeidsmarkt, een aantrekkelijke economie. We noemen dit de hefboomwerking² van het sociaal domein. Om alle landelijke en lokale ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden en om op de Beekse schaal hierop beleid te kunnen maken is deze strategische visie uitgewerkt, gericht op de prioritaire maatschappelijke opgaven. Deze opgaven betreffen het versterken van de sociale basis voor zowel mensen die gebruik maken van ondersteuning vanuit het sociaal domein, als het voorkomen van die ondersteuning. Daarvoor is het nodig dat het sociaal domein wordt getransformeerd en nog integraler werkt aan de belangrijkste maatschappelijke kernopgaven:

- Het vergroten van de bestaanszekerheid
- Het versterken van gezond samenleven
- Het vergroten van de kansengelijkheid

Bestaanszekerheid

We investeren in het voorkomen en verminderen van onzekerheid voor inwoners, zodat hun inkomen, werk of woonsituatie stabiel en voldoende zijn. Dit doen we met duidelijke en begrijpelijke regels. Onzekerheid over het dagelijks leven is slecht voor mensen en belemmert hen om actief deel te nemen aan de samenleving en een gezond leven te leiden.

Kansengelijkheid

We richten onze investeringen op inwoners in kwetsbare situaties om hen meer kansen te bieden. Ons doel is om een nieuwe generatie zonder grote achterstanden te laten opgroeien. Daarom steken we extra middelen en aandacht in kinderen vanaf jonge leeftijd en hun gezin/netwerk zodat we zo vroeg mogelijk kunnen ondersteunen. Ook bieden we gepersonaliseerde hulp aan degenen die steun of zorg nodig hebben. We zoeken actief contact met inwoners die geen hulp vragen, maar dit wel nodig hebben. Zo geven we onze inwoners de mogelijkheid om hun talenten volledig te benutten. We gaan de onrechtvaardige ongelijkheid doorbreken door stevig in te zetten op inwoners die ondersteuning nodig hebben.

²https://vng.nl/sites/default/files/2021-04/de-winst-van-het-sociaal-domein-verdieping_def.pdf
https://vng.nl/sites/default/files/2021-04/de-winst-van-het-sociaal-domein_def.pdf

Gezond samenleven

We investeren in buurtnetwerken om gezond samenleven te bevorderen. We streven naar een vitale samenleving, die toegankelijk is voor iedereen, waar inwoners elkaar ontmoeten, actief blijven, gezond eten, zich beter voelen en samen bijdragen aan een sterke gemeenschap. We stimuleren gemeenschappen en verbeteren de leefomgeving om vitaliteit te bevorderen, omdat een gezonde omgeving effectiever is dan wanneer iedereen afzonderlijk probeert gezonder te leven.

5. Hoe gaan we dat doen?

Onderstaande doelen zijn per (maatschappelijke) opgave uitgewerkt. Een concrete uitwerking van deze doelen, de te behalen resultaten en de acties komen terug in het uitvoeringsplan.

Doelen

Bestaanszekerheid bieden

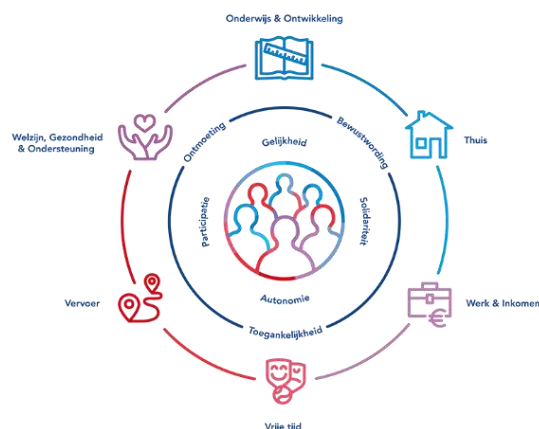
1. Doel: We investeren in brede welvaart met extra aandacht voor:
 - kinderen, jeugdigen, jongvolwassenen en hun opvoeders in kwetsbare situaties
 - inwoners die financieel niet rond kunnen komen
 - preventie en vroeg signalering
 - senioren en hun mantelzorgers
 - voldoende materiële middelen om het huishouden te runnen met minimale levensstandaard
 - een woning/verblijfplaats in een veilig en kansrijk leefklimaat

Gezond samenleven versterken door mensen te verbinden (versterken sociale basis)

1. Doel: We creëren een integrale toegang en vormen integraal beleid gericht op gezonder samenleven.
2. Doel: We zorgen voor horizontale verbinding (samenwerking) met externe partners, waarbij de gemeente de regierol heeft.
3. Doel: We benutten de kracht van de lokale omgeving.

Kansengelijkheid vergroten door ongelijk te investeren

1. Doel: We leggen onze focus op de impact (wat levert het op voor de samenleving/onze inwoners).
2. Doel: We stellen preventie centraal, voorkomen is beter dan genezen.
3. Doel: We stellen een inclusieagenda op en implementeren deze in de werkstructuur.

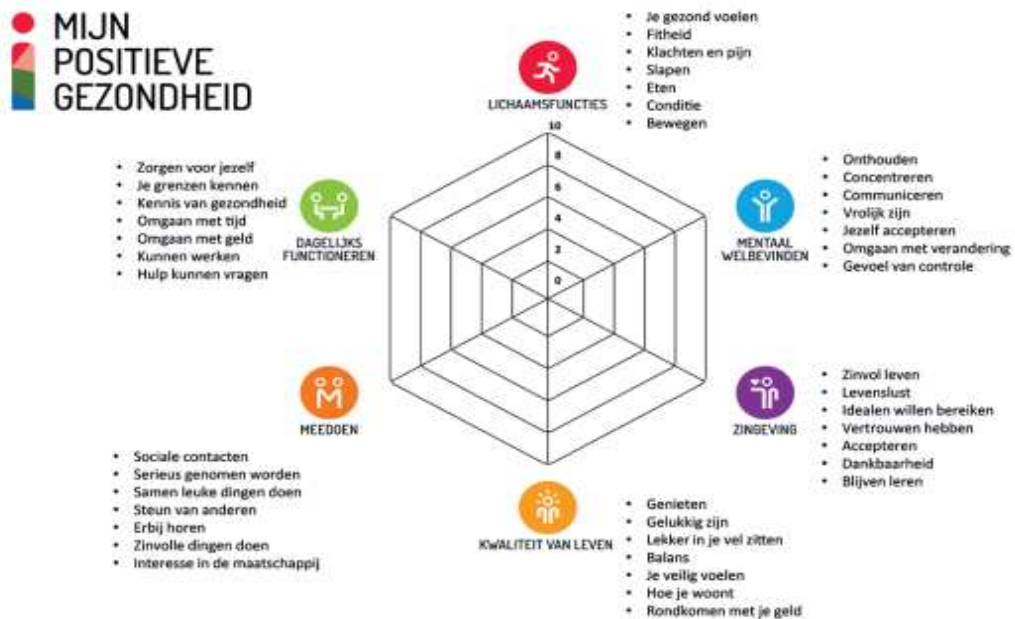

Leidende principes

Leidende principes vormen de verbinding tussen de visie en de vertaling naar de uitvoering, de verbinding tussen de maatschappelijke opgaven en de concrete aanpakken die hieruit voortvloeien (de doelen). Ze vormen de basis van waaruit de visie vorm en inhoud krijgt, ze geven richting aan zowel het beleid en de uitvoering als de samenwerking met partners en inwoners. De leidende principes dienen als leidraad voor het dagelijks handelen zowel voor het bestuur als het ambtelijk apparaat.

De volgende leidende principes zijn van toepassing:

1. Handelen vanuit de Beekse visie & kernwaarden (Past het (nieuwe) beleid & uitvoering in de visie en kernwaarden van de gemeente Beek)
 - Samen transformeren
 - Versterken van het menselijk en sociale kapitaal
 - Inzetten op positieve gezondheid en vitaliteit
 - Focus op preventie
 - Klantgerichte en effectieve dienstverlening
 - Daadkrachtig en wendbaar (levendig samenleven, volwaardig en zinvol meedoen, zorg voor elkaar)
 - Samen, doelgericht en ondernemend

2. Doen wat telt: focus op impact
 - Zorgen voor samenhang in beleid en uitvoering
 - Samenwerken met partners en inwoners en krachten bundelen
 - Bewezen effectieve aanpakken verduurzamen
 - Maatschappelijke effecten van beleid meten, de effecten meer leidend laten zijn en waar nodig bijsturen
 - Vasthoudend zijn en bouwen aan een aanpak van de lange adem

3. Voorkomen is beter dan genezen

- Preventie centraal stellen in de aanpak met extra aandacht voor (jonge) kinderen
- Richten op het voorkomen van risico's en versterken van beschermende factoren
- Ongelijke situaties ongelijk behandelen
- Normaliseren en de-medicaliseren
- Denken in kansen in plaats van beperkingen
- Richten op het bereiken van mensen (proactief, outreachend)

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd heeft tot doel de hulpverlening te verbeteren en het jeugdstelsel beter beheersbaar te maken. Het huidige jeugdstelsel is namelijk niet houdbaar met de steeds stijgende vraag naar geïndiceerde hulp aan jeugdigen en/of opvoeders. De Hervormingsagenda Jeugd is opgemaakt door de zogenaamde vijfhoek van het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG. De partijen willen in 2024 tot een akkoord komen. In de agenda zijn afspraken en concrete maatregelen voorgesteld op het gebied van:

- reikwijdte en preventie
- toegang
- kwaliteit en effectiviteitskennis

4. Integraal werken, zowel beleidsmatig als in de uitvoering

- De mens en de inhoud (leefwereld) zijn leidend en niet het systeem
- Inwoners die een beroep doen op het sociaal domein integraal helpen (integrale analyse)
- Eén integrale toegang
- Integraal beleid maken omdat er evidente verbanden zijn tussen de onderlinge beleidsterreinen en alleen zo een wezenlijk verschil kan worden gemaakt.
- Werken vanuit de bedoeling
- Doorbraakmethode inzetten
- Eén plan van en voor de inwoner of het gezin

Doorbraakmethode

De Doorbraakmethode biedt ondersteuning aan Multi probleem-huishoudens waar een teveel aan hulp en steun juist contraproductief werkt. Door dat teveel wordt de hulp niet meer begrepen. Deze methode geeft weer zicht op de uitweg, o.a. door zelfregie.

Trendbreuk

Trendbreuk is een gezamenlijke ambitie van vele partijen in Zuid-Limburg. In 2030 willen we de gezondheidsachterstand van Zuid-Limburg met een kwart hebben ingelopen ten opzichte van de rest van Nederland. Dat doen we door meer kinderen gezond en kansrijk te laten op-

5. Horizontale verbinding met externe partners vanaf de start nieuwe ontwikkelingen

- De gemeente is aanjager en regisseur in het sociaal domein (op proces)
- Partners kijken over eigen belangen heen en dragen vanuit hun eigen rol, taak en verantwoordelijkheid een bijdrage aan de opgaven
- Minder bureaucratie en langdurige verbintenissen

- Professionals fysiek verbinden
 - Krachtige allianties vormen met het zorgdomein
6. Benutten kracht van de lokale samenleving (omliggend veld zoals MIK/PIW, scholen, W&I)
- Oog en oor hebben voor de leefwereld van de inwoners en daarop aansluiten
 - Stimuleren van burgerinitiatieven en deze laten bloeien en groeien
 - Basisvoorzieningen behouden in kernen
 - Samenredzaamheid van inwoners, verenigingen en buurten behouden en/of verbeteren
 - Stimuleren en faciliteren van een sterke sociale basis
 - Informele zorg en ondersteuning versterken
 - Sociale cohesie versterken
 - Collectieve ondersteuning gaat voor individuele inzet, tenzij maatwerk noodzakelijk is
7. Stevig aanhaken op landelijke en regionale aanpakken en wetgeving
- GALA
 - IZA
 - WOZO
 - Participatiewet in Balans
 - Hervormingsagenda Jeugd
 - Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (WGS)
 - Wet proactieve Dienstverlening SZW
 - Trendbreuk
 - Provinciale beleidskaders

6. Financiën en rendement

Financieel rendement

Met financieel rendement verwijzen we naar het financiële resultaat dat wordt behaald uit een activiteit, gemeten in geld. Het wordt vaak uitgedrukt als een percentage van de door de gemeente geïnvesteerde middelen en geeft aan hoe effectief een investering is in het behalen van de vooraf vastgestelde doelstellingen. Een hoog financieel rendement betekent vaak dat de investering goed rendeert en haar verwachte bijdrage levert aan de door de gemeente vooraf vastgestelde doelstellingen. Het is een belangrijke maatstaf voor bestuur en raad van de gemeente om de prestaties van hun investeringen te evalueren.

Vooraf binnen het sociaal domein is het financieel rendement echter moeilijk te concretiseren. Hoe kapitaliseer je toegevoegde waarde van versterking in de sociale basis? Hoe maak je de financiële opbrengsten van (preventieve) hulp inzichtelijk? Hiervoor is vooral het maatschappelijk rendement van belang. Vandaar dat we voor de benodigde investeringen hieronder een financiële toelichting hebben gegeven. Echter, de opbrengsten zijn vooral onder het maatschappelijk rendement zijn terug te zien.

Financiën

Voor de uitvoering van de wetten uit het sociale domein financiert de overheid via het gemeentefonds en via specifieke uitkeringen (SPUK). De meeste wetten kennen medebewind waardoor er binnen de gemeente enige beleidsruimte is om in de uitvoering aan specifieke onderwerpen uit de sociale wetten extra aandacht te besteden. Ook kan er ruimte worden geboden aan voor de gemeente specifiek ontwikkeld beleid (voorbeelden zijn, armoedebelid, mate van dienstverlening vanuit Wmo, drempel toepasselijke bijstandsnorm e.d.).

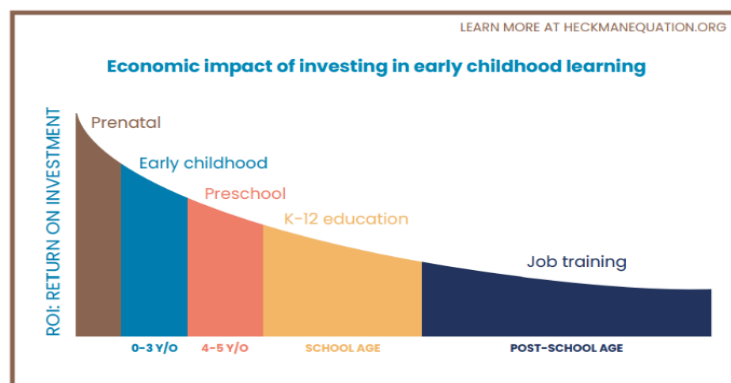
Om aan de uitvoering van de nieuwe visie op het sociaal domein invulling te geven zijn incidentele middelen nodig om de transitie vorm te geven. Daarbij wordt van de volgende middelen gebruik gemaakt:

- Budget versnellingsplan €200.000 (2024-2025)
- In 2025 zal een voorstel worden uitgewerkt, bestemd voor de verdere uitwerking van de strategische visie in 2026 e.v.
- Eerder door het rijk toegewezen middelen voor GALA/ IZA zijn inmiddels voor deze doelen geduid en ingezet. Echter, de resultaten van deze ontwikkelingen ondersteunen de doelstellingen die voortvloeien uit de strategische visie en zijn daarmee complementair aan dit proces.
- Uit de meicirculaire 2024 zijn additionele middelen beschikbaar gekomen om extra impulsen te geven aan preventie rond schuldhulpverlening. Vanuit de Beekse raad is een motie unaniem aangenomen die om een onderzoek vraagt naar het verder uitbouwen van dienstverlening aan Beekse inwoners met problematische schulden. Deze ontwikkeling past naadloos in de strategische visie, daar waar het om een integrale benadering gaat en de nadruk op preventie. In de planning is voorzien om nog in 2024 met een voorstel voor de uitvoering naar college en raad te gaan.

Maatschappelijk rendement

Maatschappelijk rendement verwijst naar de positieve impact die een project of investering heeft op de samenleving als geheel. Het gaat niet alleen het financiële resultaat, maar ook om verbeteringen in sociaaleconomische omstandigheden, het versterken van de sociale basis en om het integraal inzetten op preventie. *“Investeren in preventie vraagt om inzicht van de lokale behoeftes en kennis over effectief gebleken (passende) interventies. Er is in ruime mate tijd, geld en ruimte nodig wil preventie uiteindelijk lonen en op de lange termijn maatschappelijk renderen. Het is niet reëel te verwachten dat preventie op korte termijn tot een positief financieel rendement leidt Maar als overtuigend ingezet wordt op het scheppen van de juiste voorwaarden, en als we de winst ook explicieter weten te benoemen, zal preventie veel sociaal en economisch profijt opleveren voor inwoners, gemeenten en de hele maatschappij”*³.

“De rijksoverheid heeft de ambitie uitgesproken dat Nederland in 2040 de gezondste jeugd ter wereld heeft. Preventie vergroot hun kansen om op te groeien tot gezonde volwassenen. Verschillende onderzoeken bevestigen dit. De Heckman Curve laat zien dat de eerste vijf levensjaren cruciaal zijn; investeringen in deze periode leveren de grootste winst op voor individu en maatschappij. Zo helpen we om de instroom in de jeugdzorg en het curatieve domein te verminderen, net als het beroep op sociale voorzieningen later.”⁴

³ <https://www.werkplaatsensociaaldomein.nl/sites/default/files/2021-07/De-waarde-van-preventie-in-een-veranderend-sociaal-domein.pdf>

⁴ <https://www.ncj.nl/preventie/investeren-in-preventie-loont/>

